

Достойний України син

Сивочолий **Вадим Крищенко** заслуговує на пошанування. В його набутку більше 40 поетичних книг. А пісень? Якщо порахувати, то цифра наближається до тисячі. На пісенну творчість благословив його настільки ж натхненний, наскільки й вимогливий Андрій Самійлович Малишко. І не помилився. Дав путівку у велику літературу молодому початківцю, а тепер – визнаному майстрові слова, котрий удостоєний рідкісного для поета звання – Народний артист України, одержав високу відзнаку за пісенну творчість і культурологічні та мистецькі проекти.

Один мудрий чоловік, що знався на пісенній творчості, сказав: *«Якщо твоє життя перелетять одна чи дві пісні – значить ти в житті відбувся»*. Залишиться, думається, людям пісня Вадима Крищенко «Кришталеві чаші», яку він написав з відомим бандуристом Віктором Лісоволом. Нині під звуки цієї мистецької перлини крокує українське військо. Вона звучить у багатьох фільмах, зокрема у відомій стрічці «Вогнем і мечем» Єжи Гофмана.

Одержали народне визнання пісні «Родина», «Одна-єдина», «До маминих очей», «Я – України син», «Вставайте, браття-українці», ліричні пісні-твори «Горда жінка», «Берег любові», «Вишенька-черешенька». Пісні поета звучали на Майдані під час Революції гідності, нині надихають воїнів АТО.

Вадим Крищенко чи не єдиний з сучасних літераторів своїм пісенним словом може зібрати переповнений зал Палацу «Україна», який спроможний умістити близько 4 тис. глядачів. І не безкоштовно.

Лірична поезія Вадима Крищенко теж має своїх слухачів. Автор кілька разів номінувався на Шевченківську премію, але...

Кажуть, що нема такої номінації: за створення пісень. За виконання пісень – є, а за створення – нема. Диво та й годі.

Знаність, популярність поета визначається тим, що будь-який читач може згадати хоч один його рядок. В нас багато митців і, зокрема, поетів, про творчість яких, як то мовиться, люди не чули і не відають, а відзнаку Шевченківського лауреата на грудях носять. Розворушімо ж пам'ять, згадаймо, які не рядки, а, по суті, афоризми Вадима Крищенко на слуху, мабуть же, у мільйонів шанувальників мудрого й прекрасного: *«Хай щастить вам, люди добрі»; «Мамо, тобі низесенько вклонюсь, мамо, за тебе Богу помолюсь»; «Родина, родина – це вся Україна з глибоким корінням, з високим гіллям»; «І живу я, живу – поки ти, Україно, живеш. І ніхто не уб'є, поки ти будеш, матінко, жити»; «Козаку – найперше воля, козаку – найперше честь»; «Нам треба жити для добра, бо вже пора, бо вже пора»; «Ми в рідній хаті не чужинці, ми в рідній хаті хазяї»; «Дорога до матері – вічна дорога нас грішних веде, як молитва до Бога»; «Я – України син і щиро гордий цим».*

І, нарешті, – *«Щоб шаблі не брали, щоб кулі минали голівоньки наші»*. Пісня з цим закликком відколи вже сприймається як народна. Особливо ж торкає серце кожного свідомого громадянина Української держави тепер – у дні тривоги, жалів, безповоротних утрат.

Якщо характеризувати поезію В. Крищенко, то загальна оцінка вкладається в слова – «роздумлива лірика». Він має свого читача. Любить його поезію наше учительство (може, відчують, що він – учительське дитя). Поет не цурається виступати в школах, університетах. До речі, він – професор кафедри культурології Національного університету біоресурсів і природокористування України (цей навчальний заклад більше знаний як Сільгоспакадемія), почесний доктор Київського національного університету технологій та дизайну. Багато зробив, аби студентство тягнулось до надбань культури, не цуралось української мови.

Вадим Крищенко – відомий діяч культури. Він організував багато мистецьких проектів, написав сценарії для них, був художнім керівником цих дійств.

Знакова робота митця – це пісенно-духовне дійство «Десять Господніх заповідей». Своєрідна музична сповідь тричі повторювалась на найбільшій сцені нашої держави – в Національному палаці мистецтв «Україна».

Один з відомих критиків назвав даний проект найкращим з тих, що втілювалися на сцені цього палацу.

З батьком

Мама

З Дмитром Гнатюком

З Павлом Дворським

З Раїсою Кириченко

З Анатолієм Паламаренко

Вадим Крищенко, понад усе, поєднує свою творчість з освітянською роботою, тому жодна знакова подія в Київському національному університеті технологій та дизайну не проходить без поетичного виступу, мудрого слова талановитого письменника. Студенти запам'ятали його авторські концерти у великому актовому залі Університету за участі зірок української пісні, його зустрічі з читачами у вузівській бібліотеці. Старання майстра слова повернути студентські серця до високої духовності, до українства дають свої паростки. Тут же, в КНУДТе, народжувалися нові твори поета, зокрема ті, що увійшли до його останньої збірки «Час одкровення».

З пісненими концертами митець часто виступає у містах України, збираючи своєю піснею і словом повні зали, утверджуючи цими акціями пріоритети українства. Його знають глядачі Львова, Івано-Франківська, Одеси, Черкас, Хмельницького та багатьох інших великих і малих міст України.

Є в його доробку афористичні вірші. Кілька з них хотів би процитувати.

Чого так?

Чого повелось так? Шукаю поради,

Питав не одного, не двох і не трьох.

Чим ближче до влади, тим далі від правди,

Як ближчає трон – даленішає Бог.

Одразу ж услід глибоке узагальнення:

Ори свій лан,

Не слухай різних

обіцянок щебет,

Бо не оглух ти ще і не осліп...

Народе мій, надійся

лиш на себе –

Ори свій лан,

щоб засівати хліб.

А цей якраз перегукується із серйозною ювілейною датою.

Життя не буває багато.

Цю мудрість в суєтах не завжди збагнеш,

Та хочу про неї усім нагадати.

Чи ти молодий, чи старий – та усе ж:

Ніколи життя не буває багато.

І яке ж слушне звернення до співвітчизників.

Будьмо українцями,

Щоб мова звучала, розлунював сміх

Й ганьба не дивилася скоса –

Вкраїнцями будьмо – прошу вас усіх,

Убиймо в душі малороса!

**З узвишся пережитого,
перебутого мовиться мудро:**

Три крапки...

Кладу літа собі на плечі...

Задумавшись, спинюся раптом:

У цій буденній колотнечі –

Що далі?.. Ставлю я три крапки.

Йому, як собі, хочю побажати те, що сказано в цій строфі:

Тримай удар,

Хоча тривога втома на обличчі,

Та в цьому світі мстивості та чвар

Наказую собі: не падай ти у відчай,

Тримай удар, завжди тримай удар!

У славетному Житомирі, в школі № 23 (нині – гімназія), в якій свого часу одержав атестат зрілості майбутній письменник, відкрито промовистий музей – «Поетична світлиця Вадима Крищенко».

За його підтримки на велику сцену вийшло багато співаків. Серед них народні артисти України Віталій Білоножко, Алла Кудлай, Іван Мацялко, якого уже, на превеликий жаль, немає; заслужені артисти Павло Мрежук, Ярослав Борута; молоді виконавці. Більшість артистів, яким він допомагав в утвердженні, називають свого наставника батьком.

Особлива творча співдружність єднала Вадима Крищенко з незабутніми Раїсою Кириченко та Назарієм Яремчуком. З Назарієм він записав чи не найбільше пісень. В різні часи працював із знаними композиторами Ігорем Покладом, Ігорем Білозіром, Олександром Злотником, Геннадієм Татарченком, Володимиром Домшинським, Павлом Дворським...

В Палаці «Україна» проведено ювілейне пісенне дійство. Винуватець торжества дав йому назву – «День сповіді».

Поет у пошуках, у планах на майбутнє. Та ще як додаток до цього вітального слова скажу таке: знаю Вадима уже, вважай, десь років шістдесят, із студентської лави. Він не поміняв свої ідеали краси, правди і добра, утверджує їх в українському державному відродженні. А це, як на мене, дуже суттєво.

Вадим ПЕПА, письменник,
лауреат Літературно-мистецької премії
імені І. С. Нечуя-Левицького
та Літературної премії імені Олесея Гончара